Region Stockholm

18
Svar på skrivelse från (S) om att ta tillbaka kontrollen över läkemedelsförskrivningen
VKN 2022-0077

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd
Hälso- och sjukvårdsförvaltningen
Läkemedelsenhet
Åsa Rangert Derolf

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2022-05-25

VKN 2022-0077

Vårdens
kunskapsstyrningsnämnd

Svar på skrivelse från (S) om att ta tillbaka kontrollen över läkemedelsförskrivningen

Ärendebeskrivning

I en skrivelse till vårdens kunskapsstyrningsnämnd föreslår Socialdemokraterna att hälso- och sjukvårdsförvaltningen ges i uppdrag att granska aktuell situation kring hur digitala vårdgivare förskriver läkemedel och utifrån denna granskning ta fram förslag till en handlingsplan i syfte att säkerställa att läkemedelsförskrivning sker efter behov. Vidare föreslås att skärpta krav på uppföljning vid receptförnyelse samt en analys avseende risken att digitala vårdgivare riktar sig till patienter med enklare vårdbehov.

Beslutsunderlag

Hälso- och sjukvårdsdirektörens tjänsteutlåtande
Skrivelse från Socialdemokraterna

Förslag till beslut

Vårdens kunskapsstyrningsnämnd beslutar följande:

Skrivelsen anses besvarad.

Förvaltningens motivering till förslaget

Bakgrund

De senaste åren har det skett en ökning av recept som utfärdas av digitala vårdgivare. År 2021 genererades recept motsvarande 35 miljoner kronor i förmånskostnad, vilket innebär 17 procents ökning i jämförelse med år 2020. Recept från digitala vårdgivare förskrivs framför allt till yngre patienter.

Trots den betydande ökningen utgör förmånskostnaden av de läkemedlen mindre än 1 procent av Regions Stockholms totala kostnad för receptläkemedel. I skrivelsen uttrycks en oro för att antibiotika förskrivs på felaktiga grunder och att läkemedel förskrivs utan att patienter får adekvat uppföljning samt att digitala vårdgivare riktar sig till patienter med enklare vårdbehov för att öka sin ersättning.

Överväganden
Inom hälso- och sjukvårdsförvaltningen arbetar både Läkemedelsenheten och Strama Stockholm med uppföljning av förskrivning av läkemedel, där Strama Stockholm fokuserar på antibiotikaförskrivning. Strama Stockholm följer särskilt digital förskrivning, inte bara när den sker hos rent digitala vårdgivare, utan även när den sker hos övriga vårdgivare efter ett digitalt besök. Läkemedelsenheten följer upp övriga läkemedel, med särskilt fokus på nyintroducerade läkemedel, följsamhet till Kloka listan samt läkemedel där förändrat förskrivningsmönster ses. Detta redovisas årligen för vårdens kunskapsstyrningsnämnd. Vid förskrivning som föranleder återkoppling till vårdgivare sker detta exempelvis via avtalshandläggare eller Läkemedelskommitténs expertgrupper, men följsamheten till Kloka listan är mycket hög både för husläkarmottagningar och för digitala vårdenheter. Under covidpandemin skedde en påtaglig ökning av recept förskrivna av digitala vårdgivare. Denna ökning har nu avstannat och sedan andra halvåret 2021 ses nu i stället en successiv minskning och förskrivning via digitala vårdgivare ligger nu på samma nivå som under 2019. Förskrivning av smärtstillande och sömnläkemedel utgör en mycket liten andel av de digitala vårdgivarnas förskrivning.

Att i detalj reglera professionens arbetssätt i avtal och därigenom begränsa dess möjligheter till individuell bedömning av behandlingsupplägg, kan motverka en optimal behandling. Behandlingsstöd hanteras inom kunskapsstyrning och verkar därigenom för bästa omhändertagande av patienten. Den vård som vårdgivare utför följs löpande upp och vid avvikelser hanteras detta, utifrån avvikelsens art, inom förvaltningens process för avtalsuppföljning.

Vårdval husläkarverksamhet med basal hemsjukvård är i nuläget det vårdval som har flest digitala aktörer. Dessa verkar dock alltid som en del av helhetsuppdraget för avtalsområdet. Vård som utförs på distans ska alltid i enlighet med avtalskrav kunna erbjudas även fysiskt. Besöksform ska alltid ske utifrån vad som bedömts lämpligt i det individuella fallet. Samma principer gäller för både fysiska- som distanskontakter.

Samma risk föreligger inom samtliga besöksformer, att enklare vård premieras framför mer resurskrävande. Effekter av avtal inklusive ersättningsmodell utvärderas och revideras löpande efter behov.

Magnus Thyberg
Avdelningschef

Beslutet ska skickas till
Akten

Godkänd av Magnus Thyberg, 2022-05-25

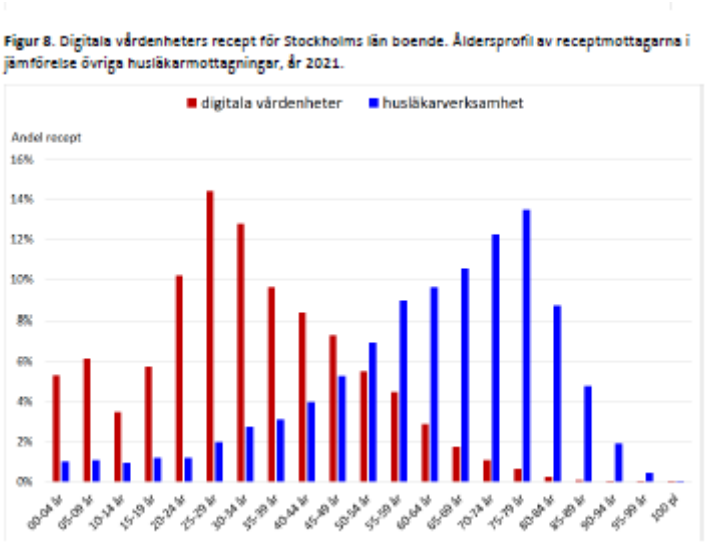
Vårdens kunskapsstyrningsnämnd

SKRIVELSE
2022-03-07

Socialdemokraterna
FRAMTIDSPARTIET

Skrivelse om att ta tillbaka kontrollen över läkemedelsförskrivningen

I Årsberättelse läkemedel 2021 för Region Stockholm beskrivs tydligt hur recept från digitala besök framförallt förskrivs till yngre patienter, och vice versa vad gäller fysiska besök. Däremellan har kostnader för förskrivningar från digitala vårdgivare ökat med närmare 4 000 procent de senaste fem åren. Andra studier visar på hur minskningen av fysiska besök under pandemin inte mötts av motsvarande ökning vad gäller digitala besök av äldre patienter. Detta visar på hur en vårdskuld byggts upp som kräver politiska insatser men även en utveckling från vård efter behov till mest vård till den som ropar högst.

Figur 8 ur Årsberättelse läkemedel 2021, Region Stockholm

Socialdemokraterna ser med oro på en utveckling där allt fler recept förskrivs digitalt utan en adekvat uppföljning och undersökning. Detta gäller inte minst psykofarmaka till yngre patienter som riskerar att inte få vård och behandling, utan istället medicinering. Utöver detta ser vi en risk för ökad förskrivning av antibiotika.

Region Stockholm har landets mest privatiserade sjukvård. Flertalet undersökningar har visat på att regionens vårdval tenderar att öka förskrivningen av läkemedel samt utfärdandet av sjukintyg. Detta är dels en

konsekvens av kundvalsystem där läkare uppmuntras vara mer generösa i syfte att få patienten att återvända som kund, liknande det vi ser avseende betygsinflationen inom skolområdet, och dels en konsekvens av svårigheterna att säkerställa kontroll och uppföljning i en region med över 4000 enskilda vårdavtal. Socialdemokraterna vill se en handlingsplan utifrån granskningen av läkemedelsförskrivningen från digitala vårdgivare i syfte att återta kontrollen över förskrivningen. Samtidigt menar vi att skärpta krav på uppföljning i samband med receptförnyelse bör införas.

I grunden pekar detta på att Region Stockholms sjukvård alltjämt premierar lönsamhet genom snabba besök och receptförnyelse framför en trygg vård byggt på kontinuitet. Detta trots att flertalet studier visar på just kontinuitetens betydelse för en säker vård av hög kvalitet.

Socialdemokraterna föreslår vårdens kunskapsstyrningsnämnd och besluta

att hälso- och sjukvårdsförvaltningen återkommer till nämnden med ett underlag med en aktuell bild över hur digitala vårdenheter förskriver antibiotika respektive psykofarmaka såsom sömn- och smärtstillande läkemedel i jämförelse med husläkarverksamheter

att hälso- och sjukvårdsförvaltningen ges i uppdrag att skyndsamt inleda en granskning av läkemedelsförskrivningen från digitala vårdgivare i likhet med granskningen i Region Gävleborg

att hälso- och sjukvårdsförvaltningen ges i uppdrag att utifrån ovan nämnda granskning analysera orsaker och ta fram förslag till en handlingsplan i syfte att säkerställa att läkemedelsförskrivningen sker efter behov

att hälso- och sjukvårdsförvaltningen därutöver får i uppdrag att skärpa kraven på uppföljning vid vårdgivarens receptförnyelse för att stärka patientsäkerheten

att hälso- och sjukvårdsförvaltningen återkommer till nämnden med en analys av risken att digitala vårdgivare riktar sig till patienter med enklare vårdbehov i syfte att maximera ersättning